

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Sady U Muzea, Smetanovy sady, Křížkovského sady, sady Svobody, Dvořákovy sady, parc. č. 492/1, 498, 502, 520/1, 520/2, 520/3. Středověk, novověk. Město, opevnění. Záchranný výzkum.

V souvislosti s celkovou rekonstrukcí městských parků v Opavě proběhl v roce 2012 záchranný archeologický výzkum, realizovaný archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu Ostrava (akce č. 24/12). Zkoumaná lokalita se nachází v jihozápadní, jižní a jihovýchodní části obvodu historického jádra Opavy, v prostoru dnes vymezeném okružním pásem městských parků (obr. 100). Až do svého postupného rušení v průběhu 19. století se zde nacházel prostor opavského městského opevnění.

V podstatné části rekonstruované plochy Dvořákových sadů a sadů Svobody byly dozorovány výkopy pro drenáže a elektrické rozvody, z nichž byly výběrově dokumentovány pouze ty úseky, ve kterých byly zachyceny zděné konstrukce související s druhotnou zástavbou prostoru někdejšího parkánu v průběhu 19. století (profil P1 a sondy S1 – S5). Obdobně se postupovalo také v případě stavebních výkopů ve východní části Smetanových sadů (sonda S6), kde byla mimoto v půdoryse dokumentována plošně rozsáhlá nálezová situace v místě nově budované komunikace pro pěší (sonda S7). Zachyceny zde byly základy původní obytné zástavby jihovýchodní fronty zaniklé Johanitzké ulice, demolované po roce 1945, včetně přiléhajícího dláždění chodníku a vozovky. Naproti tomu vstřícný přístup investora umožnil v rozsahu přesahujícím charakter běžného záchranného výzkumu dokumentovat vybrané úseky stavebních výkopů, popř. realizovat sondáž v návaznosti na průběh těchto výkopů (sondy S15, S17, S18, S19). Díky tomu bylo možné na několika místech nejen zachytit, ale i v dostatečném rozsahu dokumentovat základní komponenty fortifikačního systému města (obr. 101). V rámci archeologického výzkumu v městských parcích tak byl na dvou místech zachycen průběh středověkého městského příkopu (S15, S8), podpovrchové stavební pozůstatky hlavní hradby byly dokumentovány na čtyřech místech (S17, S12, S18, S19), na dvou místech byly registrovány pozůstatky dvou hranolových hradebních věží (S18, S19) a podpovrchové reliktu parkánové hradby (S15, S8+S9+S13).

Marek Kiecoň, František Kolář

Resumé

Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava), sady U Muzea, Smetanovy sady, Křížkovského sady, sady Svobody, Dvořákovy sady, Parz. Nr. 492/1, 498, 502, 520/1, 520/2, 520/3. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Befestigung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-PŘEDMĚSTÍ, OKR. OPAVA)

Krnovská ulice, parc. č. 2157/14. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum byl vyvolán výstavbou nové administrativní budovy Okresní správy sociálního zabezpečení (2009–2011, akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava č. 82/09). Zkoumané místo se nacházelo v areálu bývalých kasáren Vojenského gymnázia Jana Žižky z Trocnova, v místech menšího sportovního hřiště. Přilehlé objekty kasáren byly vystavěny v roce 1898 jako Kasárna arcivévodky Rainera určená pro domobranu, od roku 1919 Nové kasárna (Müller, Žáček a kol. 2006).

V průběhu zemních prací se v jihovýchodní části staveniště podařilo zachytit 1 m hlubokou zásobní jámu. Její výplň obsahovala pouze jediný drobný (pravěký?) fragment nádoby, vyrobené z jemné keramické hmoty černé barvy. Druhým zaznamenaným zahloubeným objektem byl oválný výkop, jehož hloubka činila pouze 0,18 m. V jeho výplni byl nalezen soubor předmětů čítající jeden kámen, malý kousek mazanice a kamenný artefakt, patrně brousek. V jihovýchodním profilu strojně odebíraného svahu staveniště byl dále zachycen negativ po dřevěném sloupu z období novověku.

Záchranný výzkum poprvé poskytl možnost sledovat archeologickou situaci v západní části Krnovské ulice. Pro absenci chronologicky citlivých nálezů ze zahloubených objektů není ale možné jejich přesnější časové zařazení, pravděpodobně se ale jedná o objekty pravěké. Výzkum ukázal, že stratigrafická situace antropogenních uložení a půdních horizontů je v tomto prostoru silně ovlivněna pedoturbačními procesy na hraně říční terasy řeky Opavy. Na povrchu k řece se svažujícího sprašového podloží se v jejich důsledku vytvořila hlinitá uloženina dosahující mocnosti až 1,4 m, která na zkoumané lokalitě překrývala výplně zmíněných zahloubených objektů. Na základě nálezů keramického fragmentu nádoby ze závěru středověku lze tuto situaci datovat jen rámcově do středověku až raného novověku. Následující mocné zásypy stavební sutí, rozkládající se v celé ploše staveniště, pravděpodobně souvisí až s léty po druhé světové válce, kdy v této oblasti vyrostlo několik rumištních meziskládek, na které se svážel vozíky po úzkorozchodných kolejištích stavební odpad z domů zničených válkou na Krnovské ulici a z centra města.

Pavel Malík

Literatura

Müller, K., Žáček, R. a kol. 2006: *Opava*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 239.

Resumé

Opava (Kat. Opava-Předměstí, Bez. Opava), Krnovská-Straße. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.